

## UN NOU PUNCT DE VEDERE ÎN ORGANIZAREA MUZEELOR ZONALE

G. SIMION

Activitatea muzeologică de azi se caracterizează nu numai prin-tr-un dinamism specific vieții moderne contemporane, ci și prin complexitatea funcțiilor pe care le cumulează.

O parte din aceste preocupări, ce se pot rezuma la: acumularea și salvarea de valori culturale sau documentare, tezaurizarea acestora prin măsuri de conservare și restaurare în vederea valorificării lor științifice și a vehiculării către public prin intermediul expoziției, toate sint funcții care s-au generalizat, inserindu-se ca probleme obligatorii în programul activității tuturor muzeelor. Altele se desemnează ca activități individualizate pe diverse discipline: biologie, arheologie, etnografie, artă, sociologie, pedagogie, arhitectură etc. și diversificate chiar pe probleme. Realizarea lor nu poate fi însă generalizată la muzeele de toate gradele, dar acolo unde se poate efectua, rezultatele lor sint subordonate acelorași funcții de ordin muzeologic: valorificare științifică și cultural-educativă, prin intermediul unei adevărate game de forme și metode. Multiplele aspecte ale modului de vehiculare către public a valorilor culturale au constituit subiecte ce stau la baza unor numeroase studii și cercetări de specialitate pe plan mondial<sup>1</sup>, cît și în muzeologia românească<sup>2</sup>.

1) Vasile Drăguț, *Muzeul — instituție de cercetare, valorificare și conservare a patrimoniului de cultură*, în „Revista muzeelor”, VI, 1969, nr. 5; C. Irimie, *Formarea personalului de muzeu*, „Revista muzeelor”, VI, 1969, nr. 6; St. Burada, *Specializarea — cerință fundamentală a muzeografiei românești*, „Revista muzeelor”, VII, 1970, nr. 2.

2) Dr. doc. M. Băcescu, *Tendințe actuale în muzeografia mondială*, „Revista muzeelor”, III, 1966, nr. 2; Mircea Popescu, *Probleme muzeologice în dezbaterea celei de a 8-a Conferințe generale a I.C.O.M.-ului*, „Revista muzeelor”, VI, 1969, nr. 5; Cornel Irimie, I. c.; Valentin Bușilă, *O ședință de lucru a Comitetului Național Român I.C.O.M.*, „Revista muzeelor”, VII, 1970, nr. 4. În completarea informațiilor referitoare la muzeologia mondială, a se consulta capitolul: *Cronica — recenzii — informații din colecția „Revista muzeelor”*.

Totuși, dintre toate formele de manifestare muzeologică cunoscute și dezbatute în paginile revistei noastre de specialitate, ca și în toate manifestările de acest gen, primul loc îl ocupă problema organizării expoziției.

Din această cauză vom lua în dezbatere acest aspect al activității muzeistice, a cărei definiție am putea spune că se înscrie în noțiunea „de muzeu“ și pentru organizarea căreia trebuie să se țină seama de anumite principii, metode, forme, soluții tehnice, norme arhitectonice etc.

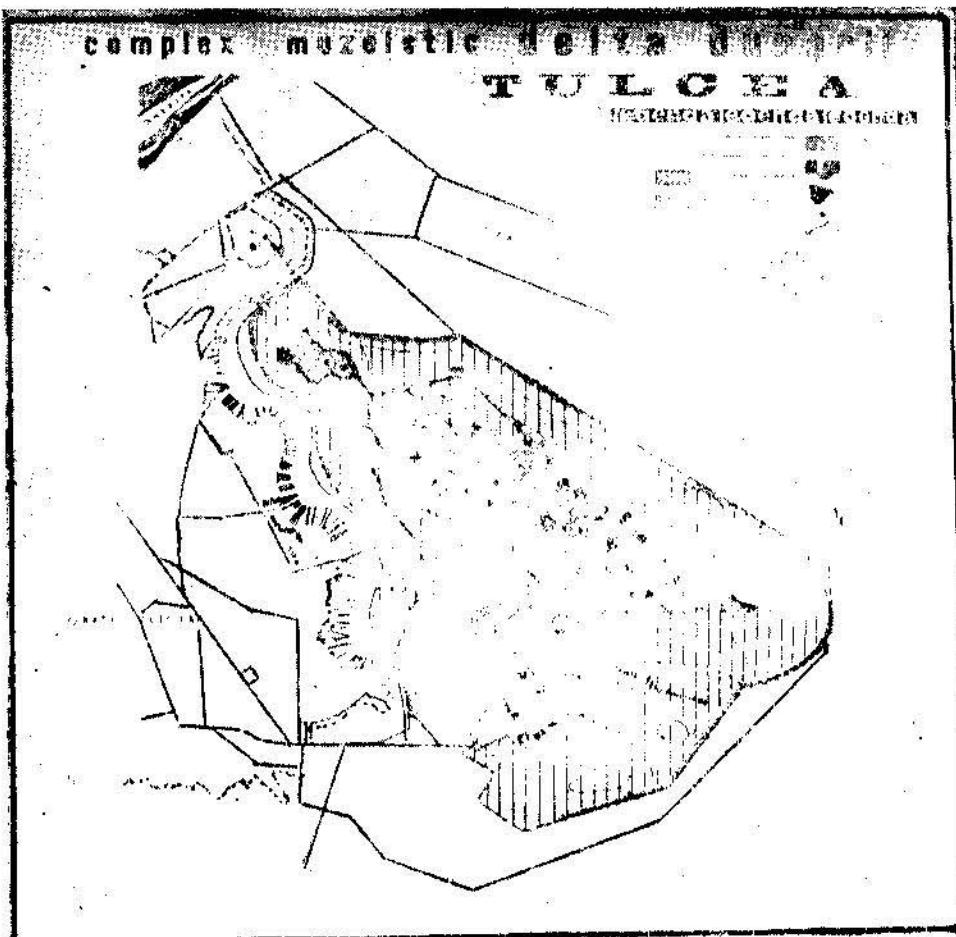
Pentru realizarea unei expoziții muzeale, accesibilă unui public foarte variat, atât ca pregătire, cât și ca vîrstă, s-a trecut în ultimii ani la soluționarea unor probleme de ordin științific, prin selectarea conținutului de idei în tematica fiecărei expoziții.

Primul pas făcut de muzeele tinere, în lista cărora se înscrie și muzeul din Tulcea, a constituit lichidarea aspectului eterogen din cadrul expozițiilor. În raport de natura obiectelor s-a definit și profilul muzeului, sau în cazul muzeelor mixte, cel al expozițiilor : științele naturii, istorie, etnografie și artă, unite numai administrativ într-o singură unitate. Este de fapt o unire convențională sub raport organizatoric-gospodăresc și nu al unui ansamblu de „Complex muzeal“, cum se încercă a se defini această unire de sectoare muzeale. În toate cazurile unde funcționează unități muzeale mixte, fiecare secție cu expoziția ei apare ca o unitate bine conturată, chiar dacă în sistemul de prezentare a exponatelor s-au folosit aceleași metode. Noțiunea „complex muzeal“ include nu aspectul de gospodărire comună a două sau mai multe secții, ci o contopire sub toate formele a funcțiilor și sectoarelor muzeistice, prin introducerea unor metode noi de prezentare a expoziției.

Cu cît o expoziție de muzeu, de orice natură (mă refer în special la cele de științele naturii, istorie și etnografie, principiile răminind valabile în totalitate sau parțial și pentru alte genuri de expoziții), a reușit ca în spațiul arhitectural ce i s-a repartizat să reflecte mai bine realitatea sau să fie cît mai aproape de ea, indiferent de problema tematicii, cu atit mai mult ea reușește să impresioneze publicul vizitator și crează posibilitatea cunoașterii mai bune a subiectului prezentat. Pentru a se ajunge la această formă ideală, adică a redării în mic a unor aspecte din natură sau pentru a crea o imagine mai completă asupra unei perioade sau epoci istorice, ori manifestări de cultură materială și spirituală ce aparțin unui grup social dintr-o epocă sau zonă fizico-geografică, caracteristicile unei școli artistice etc., spre ușurință tratării subiectului ales, ori a prezentării fenomenului, muzeograful a respectat în toate cazurile o problematică a fiecărei științe : științele naturii, istorie, etnografie etc.

Pentru fiecare gen de expoziție s-a recurs la o serie de metode : sistematică sau cronologică, a landschaftului, prin diorame sau biocoenoze etc., în aplicarea cărora s-a apelat mai mult sau mai puțin la soluții

3) Revista muzeelor, anii : I, 1964 — VII, 1970, unde în fiecare număr se dezbat probleme de muzeologie.



Planul organizării Complexului muzeistic.

tehnice, la regulile și creațiile de ordin arhitectonic, de artă plastică sau fotografică, efecte de lumină, la emoții muzicale, realizându-se o adevărată „scenografie muzeală“.

Metoda landsaftului sau a dioramelor este utilizată în general la expozițiile de științele naturii, dar și la cele de istorie, atunci cind se încearcă reconstituirea unei epoci istorice (cu precădere cele din ordinul direcției comunei primitive), ori a unor evenimente: o scenă dintr-un război ori dintr-o răscoală, reconstituirea unui interior de locuință sau de atelier într-o expoziție de etnografie și.a. Apoi metoda sistematică folosită la organizarea expoziției de științele naturii este sinonimă cu cea cronologică, generalizată la muzeele de istorie, ca și metoda combinată. Prin toate se urmărește o eficacitate cît mai mare, prin interpretarea realității în cadrul arhitectural de care dispune.

O evadare de la principiul standurilor devenit universal, l-au făcut muzeele de etnografie prin organizarea expozițiilor în aer liber. Orice progrese tehnice s-ar aduce expozițiilor panoramice, ele nu pot depăși efectul celor organizate în formă pavilionară, mult mai complexe, mai reprezentative și mult mai convingătoare decât primele, tocmai prin redarea perfectă a realității.

Tot în rîndul muzeelor de acest gen trebuieșc incadrare grădinile și parcurile zoologice și botanice.

Considerăm că o expoziție de muzeu poate obține calificativul de operă științifică, atunci cînd reușește să redea aspecte cît mai aproape de veridic.

Prestigiul științific și rolul său ca instituție de instruire recreativă vor fi cu aștăzi mai mari, cu cît realizarea muzeală va reuși să redea cît mai aproape de perfect realitatea.

Pornind de la acest principiu și prin evidențierea turismului ca factor precumpărător în definirea profilului expoziției, s-a ajuns la formula că un muzeu zonal trebuie să oglindească în mic specificul local în totă complexitatea lui.

Ca să se poată realiza mediul caracteristic local, muzeul trebuie să includă în tematica sa toate problemele care se referă la bogățiile și frumusețile naturale, la cultura materială și spirituală cu valoare istorică și etnografică, ca și cele redate în imaginile iconografice ale lucrărilor de artă.

În acest scop s-a propus și aprobat realizarea unui complex muzeal la Tulcea, care prin selectarea de valori să poată reda în mic întregul ansamblu al Dobrogei de nord, privit sub toate aspectele: cadrul natural, specific arhitectonic, izvoare și monumente istorice, cultură.

Complexul va fi organizat în formă pavilionară prin reprezentarea în detaliu a unor colțuri din natură cu fauna și flora respectivă, cu ansamblul arhitectural sătesc, cu monumentele existente fără să excludă prezența expoziției tradiționale panoramice, care va avea în continuare un rol documentar concluziv asupra problemelor tematice.

Între aceste forme expoziționale va exista o perfectă sincronizare a circuitului. Fie că se va porni de la detaliele redate prin intermediul expoziției pavilionare, ajungindu-se la aspectele generale concluzive oglindite în cadrul expoziției panoramice, fie că vizitatorul va face mai întâi cunoștință cu aceste probleme, trecind apoi la cunoașterea detaliilor pe care le întilnește în cadrul pavilionar.

Dacă prin intermediul expozițiilor interioare panoramice se vor reda probleme legate de istoria poporului român din zona gurilor Dunării, ori ceea ce este mai caracteristic în ocupațiile și cultura locuitorilor de aici, sau alte teme, cadrul pavilionar va ilustra mediul natural și social al acestor locuri, cu ansamblul arhitectural al acoperișurilor de olane, cu morile de vînt, cu cherhanalele și colibele pescărești, ori salvanele de oi, amplasate în mediul natural, identic celui original, organizat după cerințele științifice ale unei grădini botanice, de unde să nu lipsească nici fauna vie căreia i se va crea condiții ecologice specifice mediului din care face parte.

**Totul nu este decit o comprimare a realitatii zonei reprezentate cu tot ansamblul ei, prin metoda selectionarii specificului intr-un spatiu care sa intruneasca toate conditiile de relief pe care le intilnim in nordul Dobrogei : horst si luncă.**

Terenul repartizat complexului muzeal cuprinde o suprafaata de peste 300 ha teren, ce reda in mic aspecte de padure, de silvo-stepa, forma si vegetatia specifica stepei dobrogene, a dealurilor golașe si bolovanoase, a ripelor malului dunarean ca si intinderea lacurilor, japselor si baltilor din delta.

Din acest ansamblu se vor oglindi o varietate de probleme muzeologice si ca obiectiv turistic va cuprinde suficiente aspecte de atractii si recreatie : locuri de pescuit, solarii, amenajari pentru practica unor sporturi etc., incit omul sa se poate delecta cel putin o zi in incinta lui.

Pentru turiștii grăbiți sau pentru o vedere de ansamblu, cele două virfuri ale dealurilor din extremitatea balții Zaghen, vor fi legate prin cablul unui teleferic care trece peste intreg complexul muzeal.

Prin forma sa, muzeul va deveni nu numai un centru de documentare, ci si un obiectiv turistic. Așezat la marginea orașului, el va putea crea intotdeauna diverse subiecte pentru drumeție activă, loc de întrunire, de manifestări științifice si cultural-artistice.

#### **UN POINT DE VUE NOUVEAU VISANT L'ORGANISATION DES MUSEES ZONALES**

##### **Résumé**

L'auteur expose les principes fondamentaux de l'organisation du complexe muséistique de Tulcea, établit sur un terrain de 300 ha d'étendue, qui remplit toutes les conditions de relief spécifiques au territoire da la Dobroudja septentrionale.

L'auteur considère qu'un musée zonal doit répondre aux nécessités d'ordre scientifique et d'information touristique. En conséquence, l'exposition va refléter l'entier aspect naturel, ethnographique, les monuments historiques et les œuvres d'art de la zone qu'elle représente et sera organisée sous la forme pavillonnaire (en plein air), sans exclure le système classique panoramique. Toute la réalité de la zone : la flore, la faune, les constructions d'architecture populaire etc.. seront concentrées sur le territoire réparti, en sélectionnant tout ce qui est de plus caractéristique à l'endroit. Outre les objectifs muséistiques, le musée jouira d'un téléferique, aura des lieux de pêche aménagés, aussi bien que d'autres attractions destinées à faire les délices des visiteurs qui auront l'opportunité de passer une agréable journée dans l'enceinte de l'exposition.